

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ТУРИЗМА В БЪЛГАРИЯ В КОНТЕКСТА НА ГЛОБАЛНА ПАНДЕМИЯ ОТ COVID19

Икономически контекст

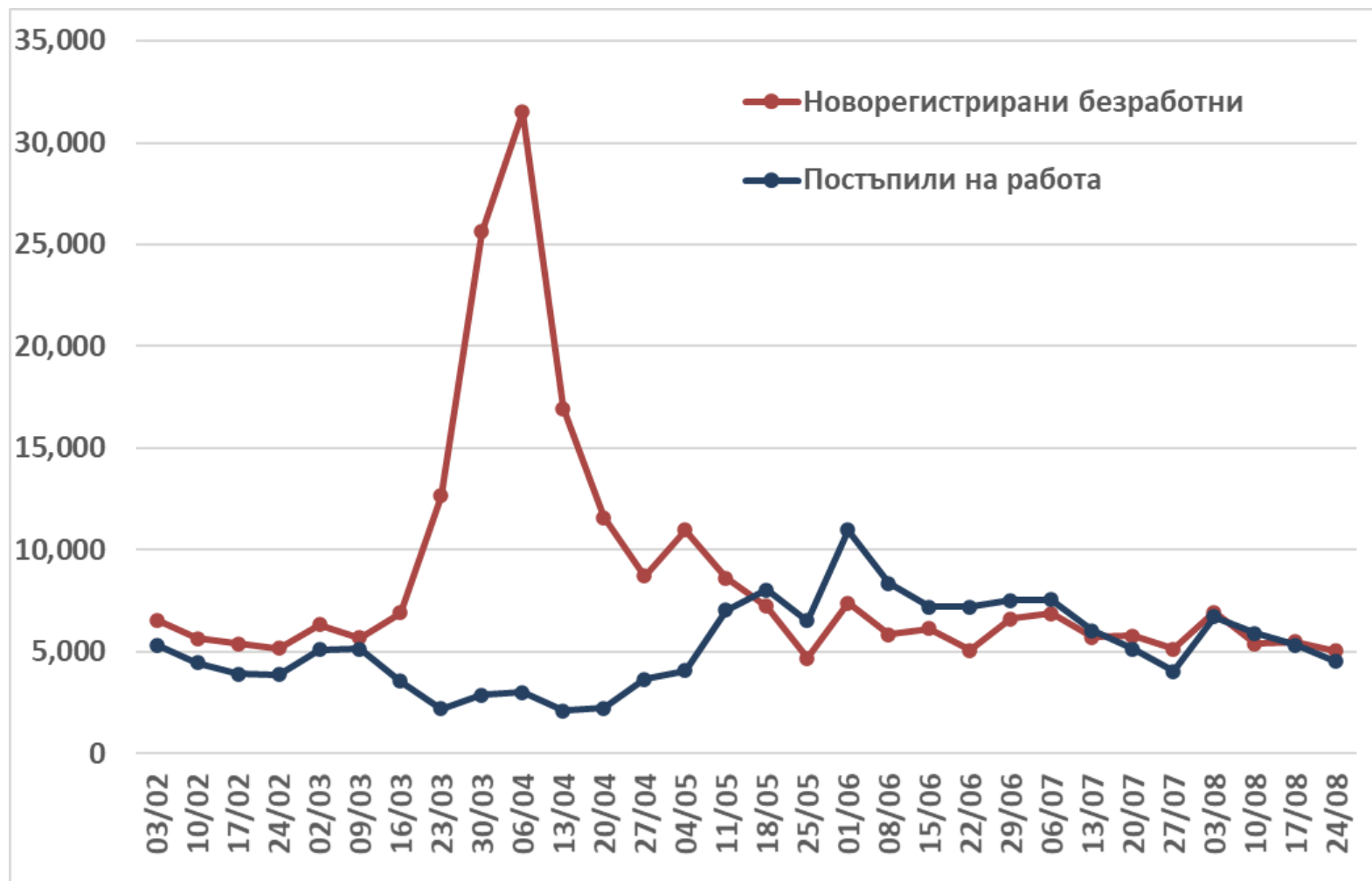
- Безработни и постъпили на работа
- Заетост в сектора на туризма
- Инфлация
- Ключови индикатори за промишлеността
- Парични преводи от емигранти

Преки ефекти върху туризма

- Произведена продукция на хотелите и ресторантите
- Реализирани нощувки
- Приходи от нощувки
- Пренощували лица
- Пътувания на български граждани в чужбина
- Посещения на чужденци в България
- Платежен баланс при пътуванията

Въздействие на мерките (предварителен коментар)

Новорегистрирани безработни в бюрата по труда и постъпили на работа по седмици през 2020 година (от 3 февруари до 30 август)

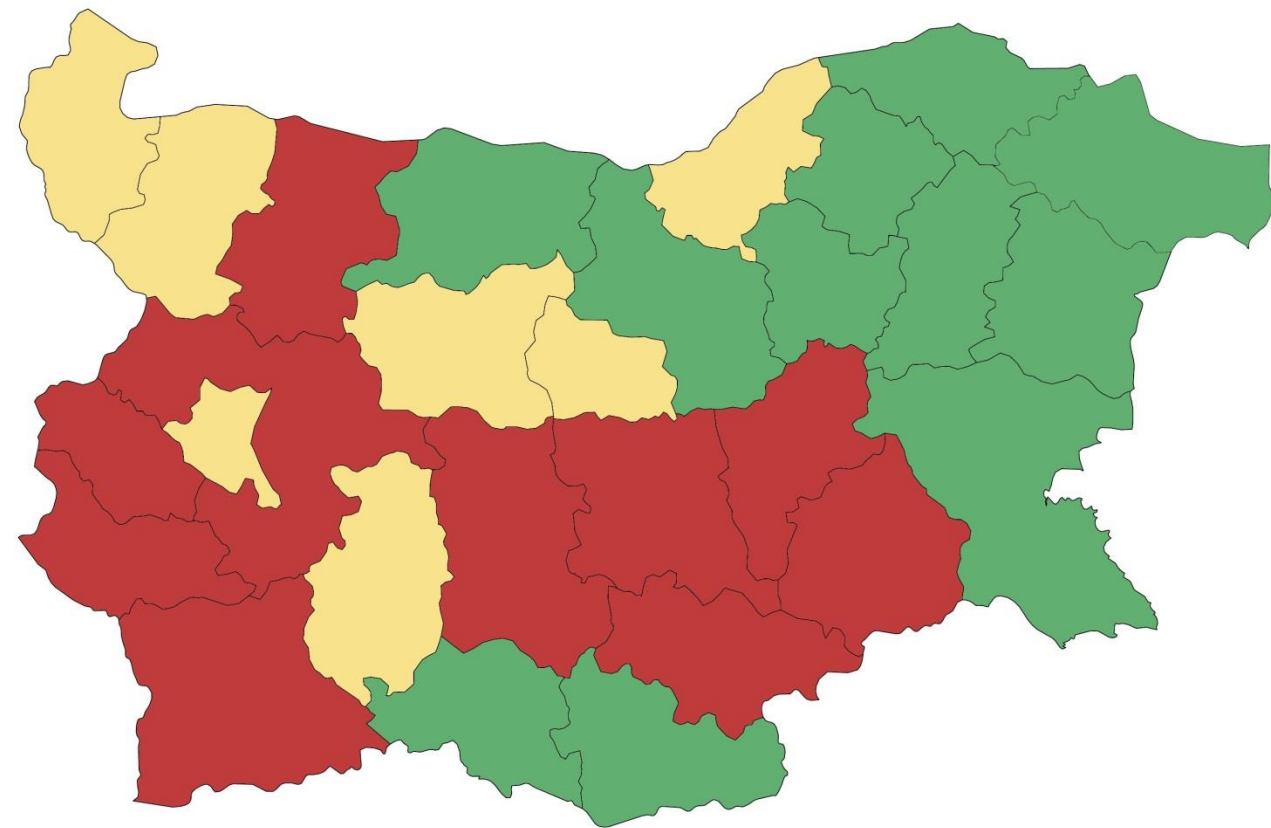

- Паника в първия месец след обявяване на извънредното положение
- Сезонно увеличаване на заетостта от средата на май
- Връщане към нормалния баланс „постъпили на работа – новорегистрирани безработни“ от средата на юли

Претеглен дял на засегнатите (баланс новорегистрирани безработни – постъпили на работа в периода февруари-август 2020 г., към населението по постоянен адрес към 15 март 2020 г.)

област	баланс засегнати
София гр.	17 888
Пловдив	11 243
Благоевград	7 107
Ст. Загора	6 263
Варна	4 653
Хасково	4 266
Бургас	4 239

област	дял засегнати
Благоевград	1.8%
Ст. Загора	1.7%
Перник	1.7%
Сливен	1.7%

0,1-0,9%

1-1,4%

1,5-1,8%

Наети и самонаети лица в сектори Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; Транспорт, складиране и пощи; Хотелиерство и ресторантьорство

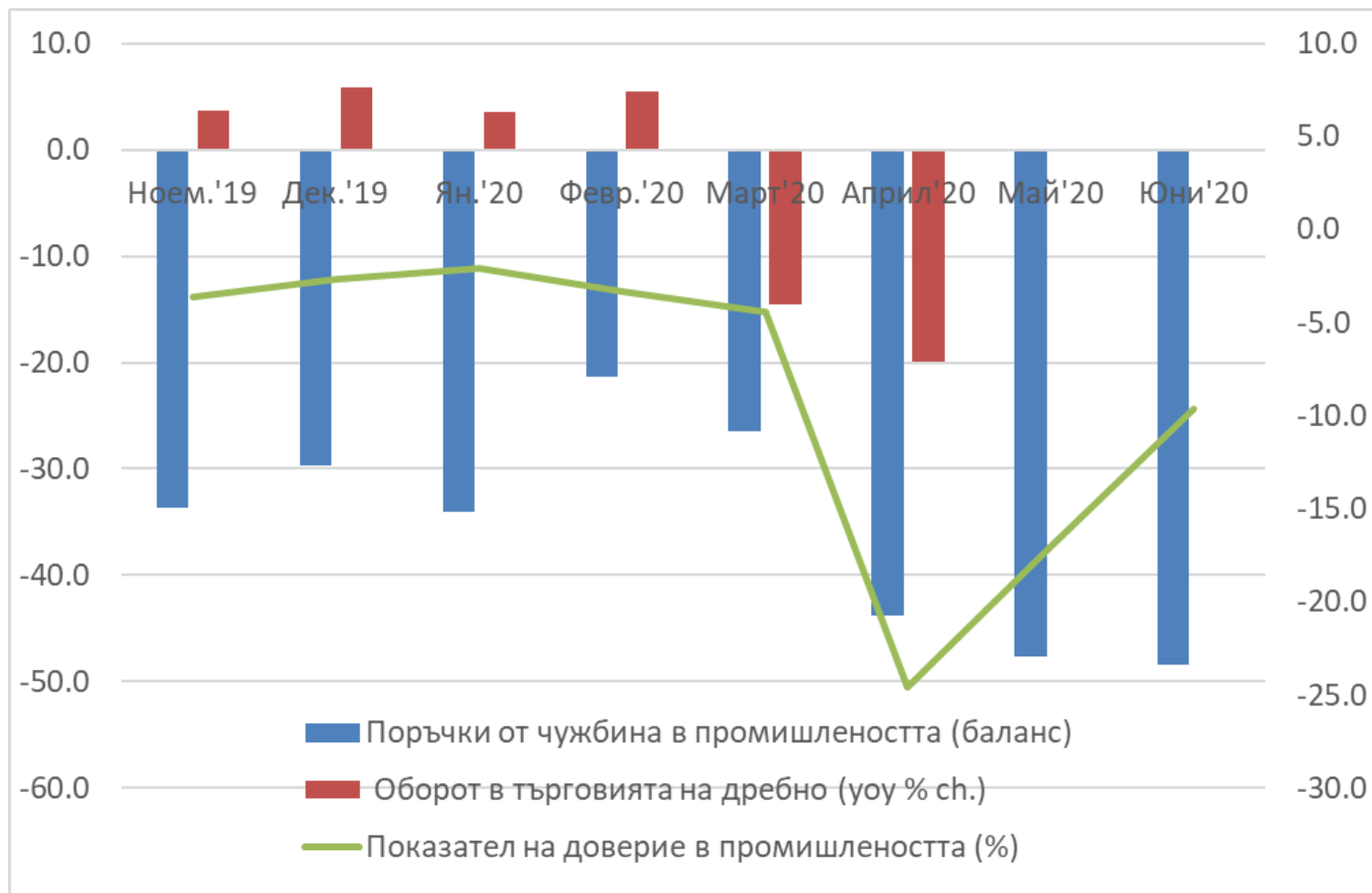
- Модел на сезонна цикличност
- Спад с около 100 хил. души наети, спрямо очакваната сезонна тенденция
- Без значителна промяна при самонаетите, спрямо очакваната тенденция

Средногодишен хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ) август 2019 - юли 2020 за услуги в сферата на туризма

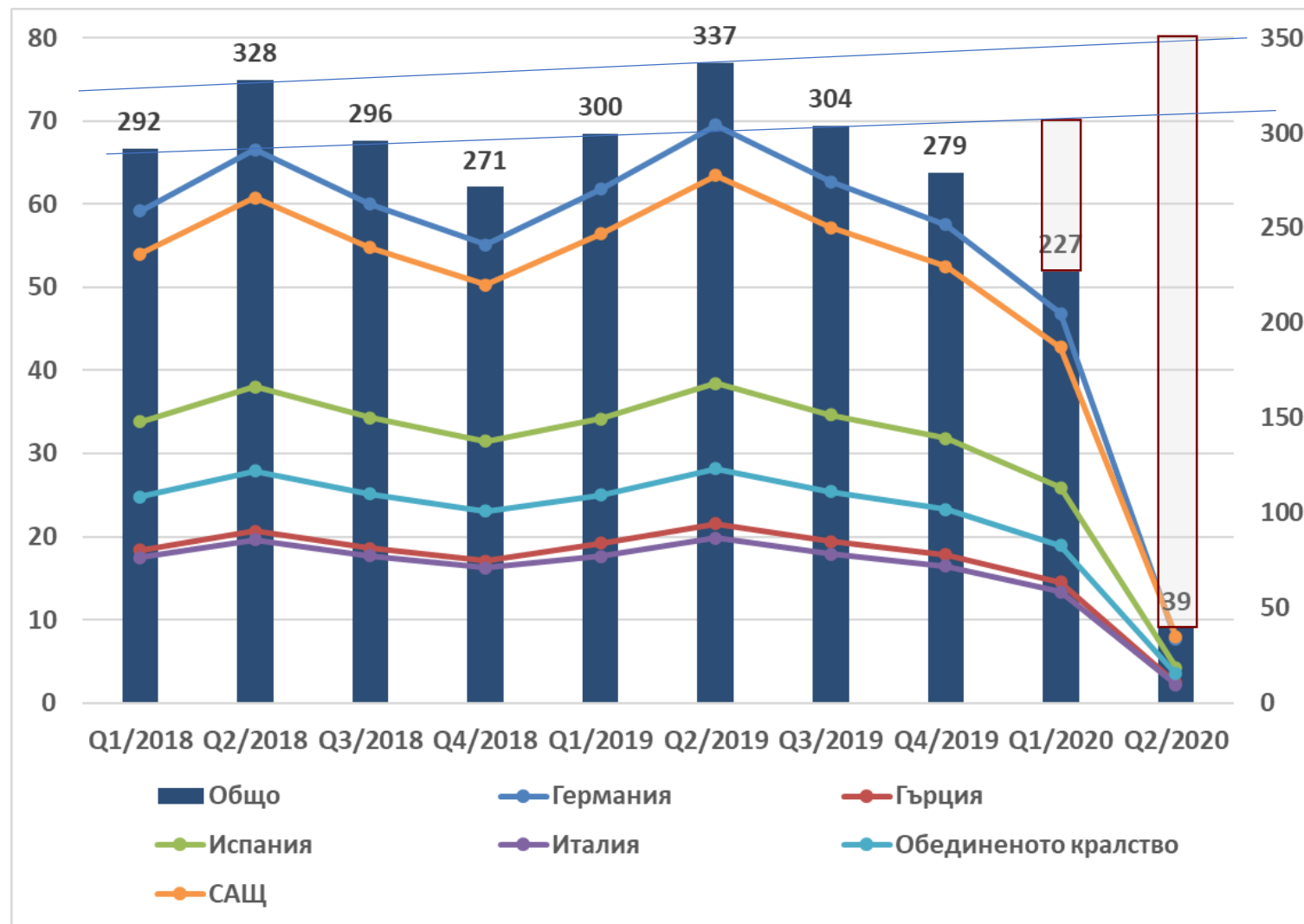
- Трайно намаляване на инфлацията в хотелското настаняване
- Лек, но непрекъснат ръст на инфлацията в ресторантите и баровете
- Рязък скок на инфлацията при пътническите полети с началото на кризата в България
- Спад на инфлацията в пакетните туристически услуги с началото на кризата в Китай

Ключови индикатори за еврозоната

- Промишлеността по принцип е с отрицателен показател на доверие, който се усилва след началото на кризата
- Балансът на поръчки от чужбина в промишлеността също е отрицателен и също се усилва
- Темпът на нарастване на оборота в търговията на дребно спада спрямо предходната година с началото на кризата

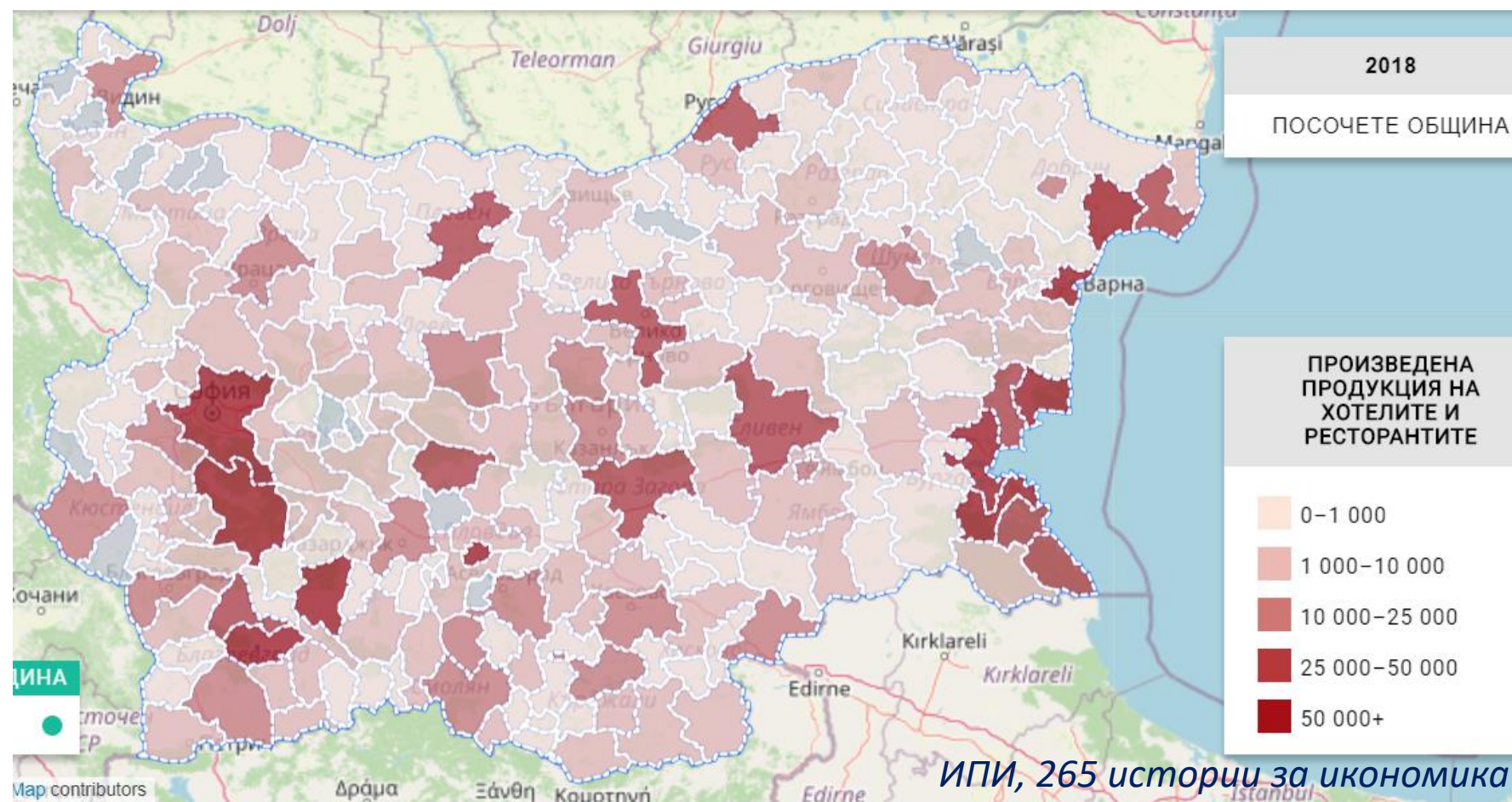
Парични преводи от емигранти (млн. евро)

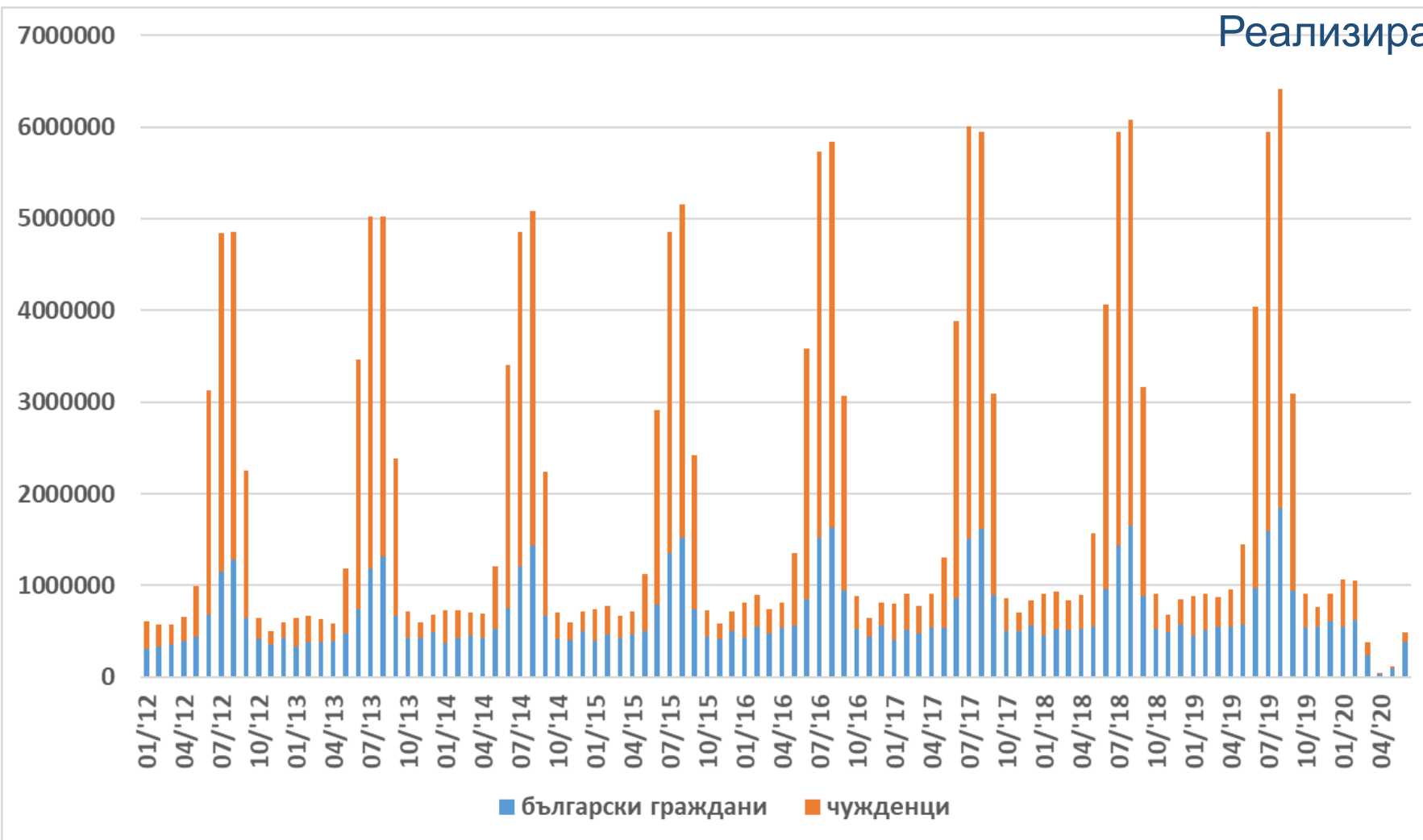
- Паричните преводи от емигранти имат цикличен характер
- Наблюдава се спад с приблизително 70 млн.евро спрямо очакването за първо тримесечие
- Наблюдава се спад с приблизително 300 млн.евро спрямо очакването за второ тримесечие

Произведена продукция на хотелите и ресторантите към 2018 (в хил. лв.)

- Туризмът и ресторантите не са развити в еднаква степен във всички общини и региони, следователно евентуална криза в сектора ще се отрази различно на различните общини и региони

Реализирани нощувки, 2012 – юли 2020

След Covid-19

95% спад през април

92% спад през май

88% спад през юни

- Нощувките са с подчертана сезонна цикличност
- След 2016 г. има ръст на нощувките в периодите юни-септември
- Ръстът в летния период се дължи основно на чужденци

Брой реализирани нощувки през 2020 г, спрямо същия период на предходните две години

	януари	февруари	март	април	май	юни
Северозападен	11233.5	9995	-15417	-37508	-28440	-10192.5
Северен централен	9626.5	6854.5	-38024	-67225	-58721.5	-50219
Североизточен	22687	19312	-45336	-200624.5	-428089.5	-1316716
Югоизточен	6817.5	7359.5	-39487	-106437	-451489	-1776037
Югозападен	53078	30518.5	-223475.5	-282743.5	-264969.5	-255663.5
Южен централен	62742.5	57726.5	-110591	-184828.5	-162782	-146621.5

Ръст на нощувките през 2020 г, спрямо същия период на предходните две години

	януари	февруари	март	април	май	юни
Северозападен	9%	7%	-10%	-20%	-15%	-5%
Северен централен	6%	4%	-15%	-22%	-19%	-14%
Североизточен	10%	8%	-14%	-24%	-24%	-23%
Югоизточен	4%	4%	-15%	-23%	-24%	-23%
Югозападен	3%	2%	-14%	-24%	-23%	-19%
Южен централен	6%	6%	-13%	-24%	-22%	-17%

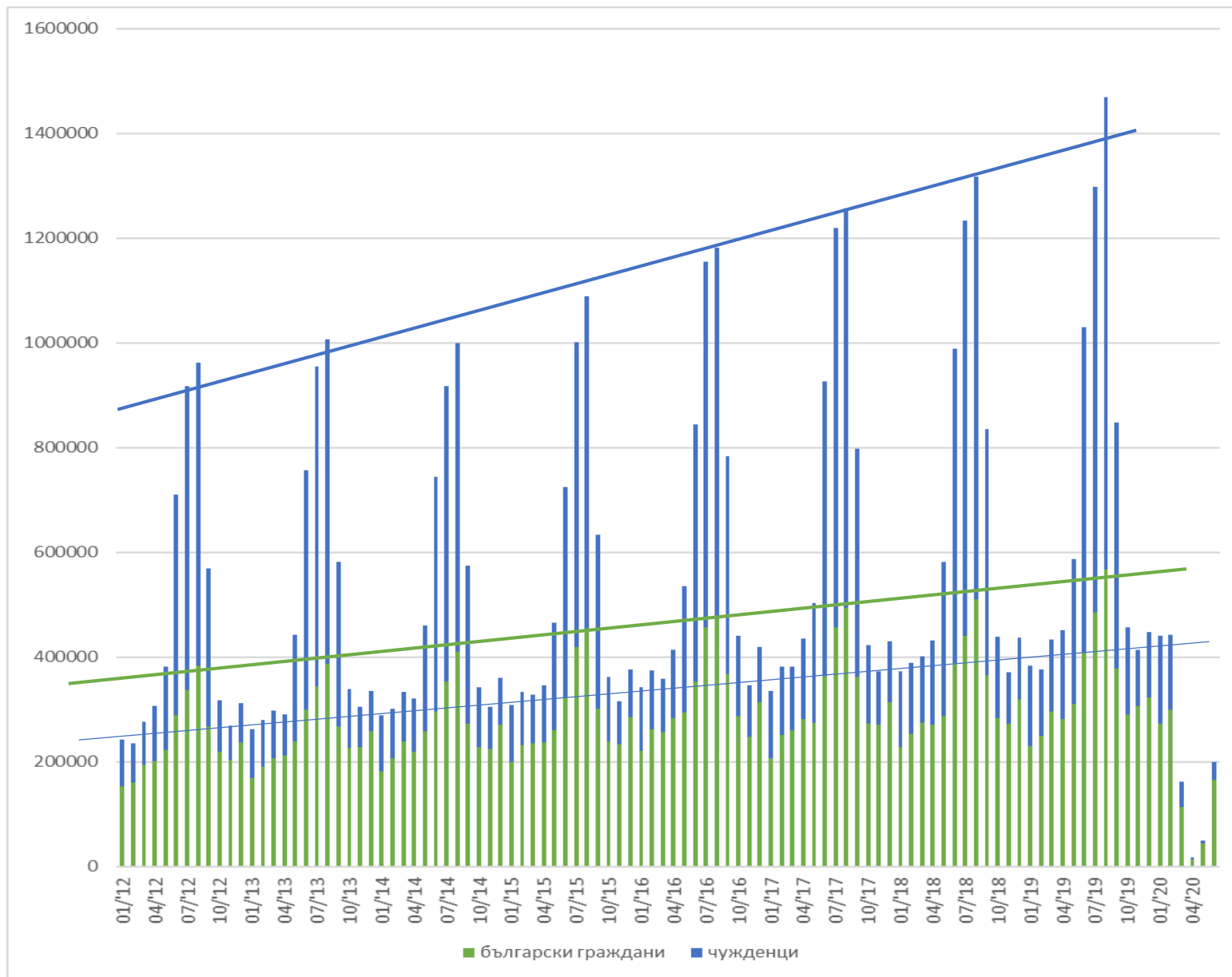
Реализирани приходи от нощувки през 2020 г, спрямо същия период на предходните две години (в лв.)

	януари	февруари	март	април	май	юни
Северозападен	674881	522772	-460243	-1286877	-1005058	-291650
Северен централен	450686	328110	-1617640.5	-2675578	-2447823	-1912646.5
Североизточен	1003593.5	978177	-2250775.5	-10498070	-20912661	-68365961
Югоизточен	426363	614687	-1756073.5	-5064138	-20647048	-84531380
Югозападен	3908631	4116585	-14469095	-19065118	-19143020	-18139706.5
Южен централен	3790175	3482033	-5152837	-8472169	-7681885	-6543056.5

Ръст на приходите от нощувки през 2020 г, спрямо същия период на предходните две години

	януари	февруари	март	април	май	юни
Северозападен	15%	10%	-8%	-20%	-15%	-4%
Северен централен	7%	4%	-16%	-22%	-19%	-14%
Североизточен	9%	9%	-14%	-24%	-24%	-23%
Югоизточен	5%	6%	-14%	-23%	-24%	-23%
Югозападен	3%	3%	-14%	-24%	-23%	-20%
Южен централен	8%	7%	-13%	-25%	-23%	-17%

Пренощували лица, 2012 - юни 2020

След Covid-19

98% спад през април

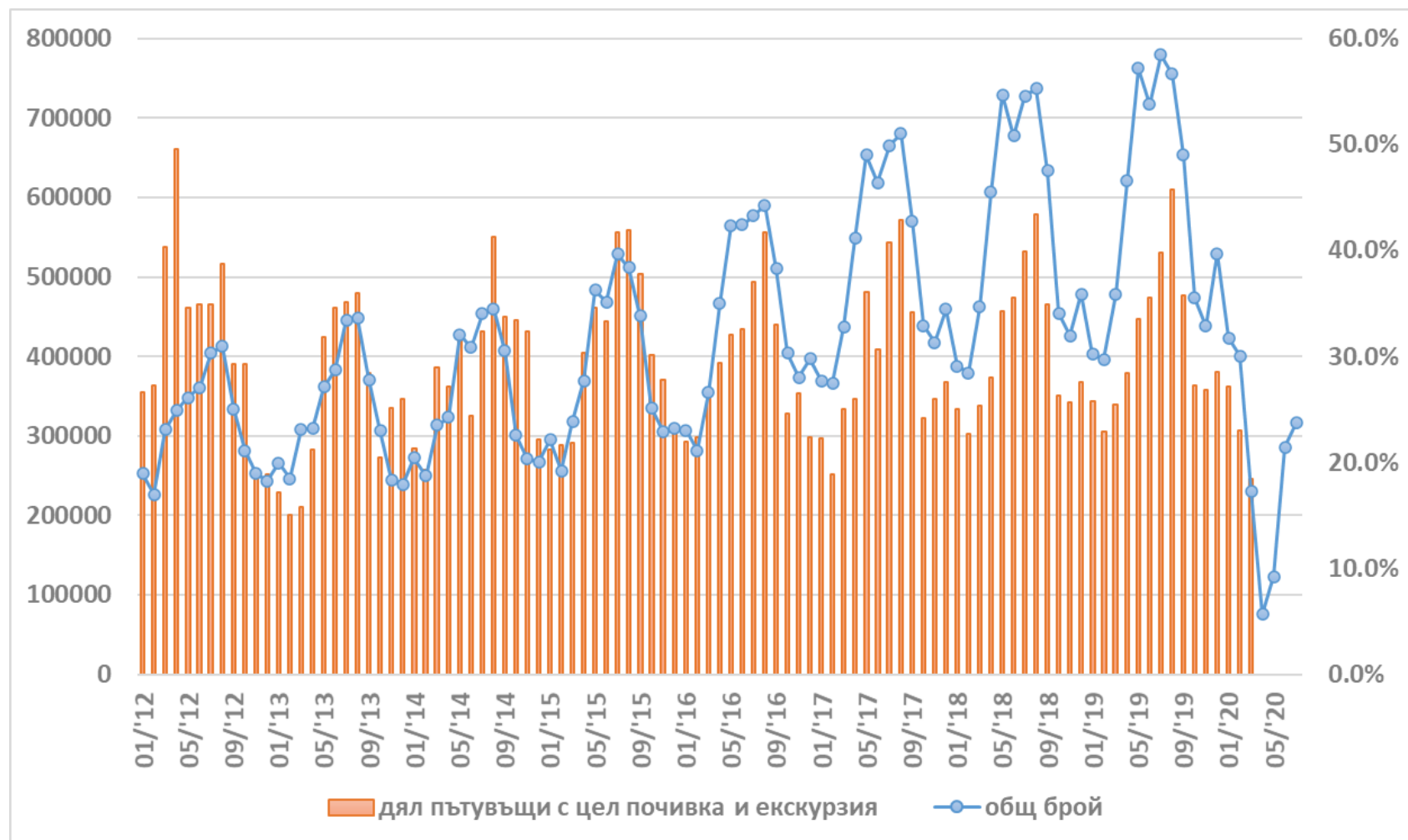
98% спад през май

94% спад през юни

Пътувания на български граждани в чужбина, 2012 - юни 2020

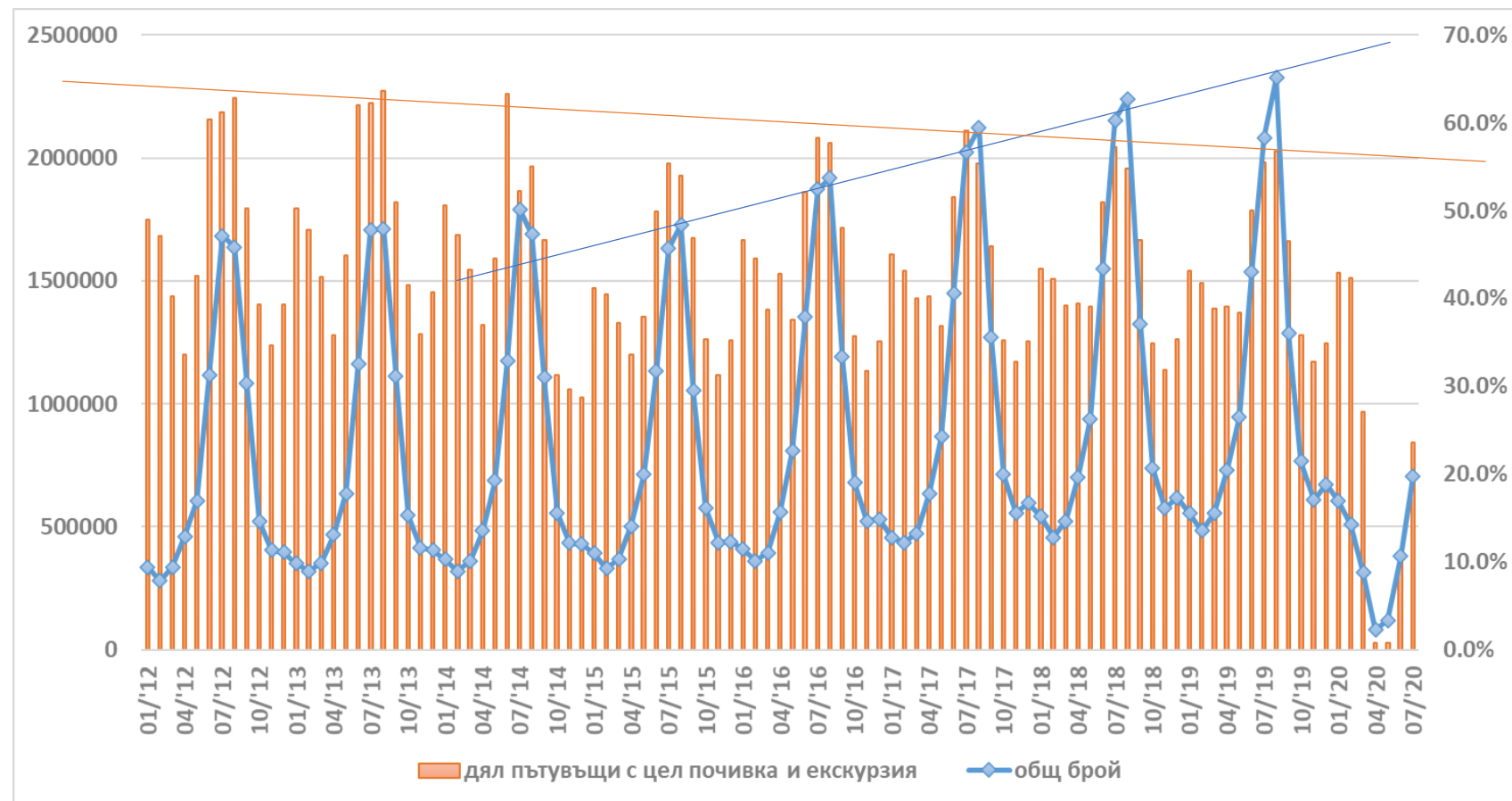
- Непрекъснат ръст на пътуванията в чужбина
- Стабилен дял на почиващите: около 40% през лятото и 20% през зимата
- Пик на бизнес пътуванията през май (висок брой пътуващи, нисък дял почиващи)

* След март 2020 няма данни за целта на пътуването

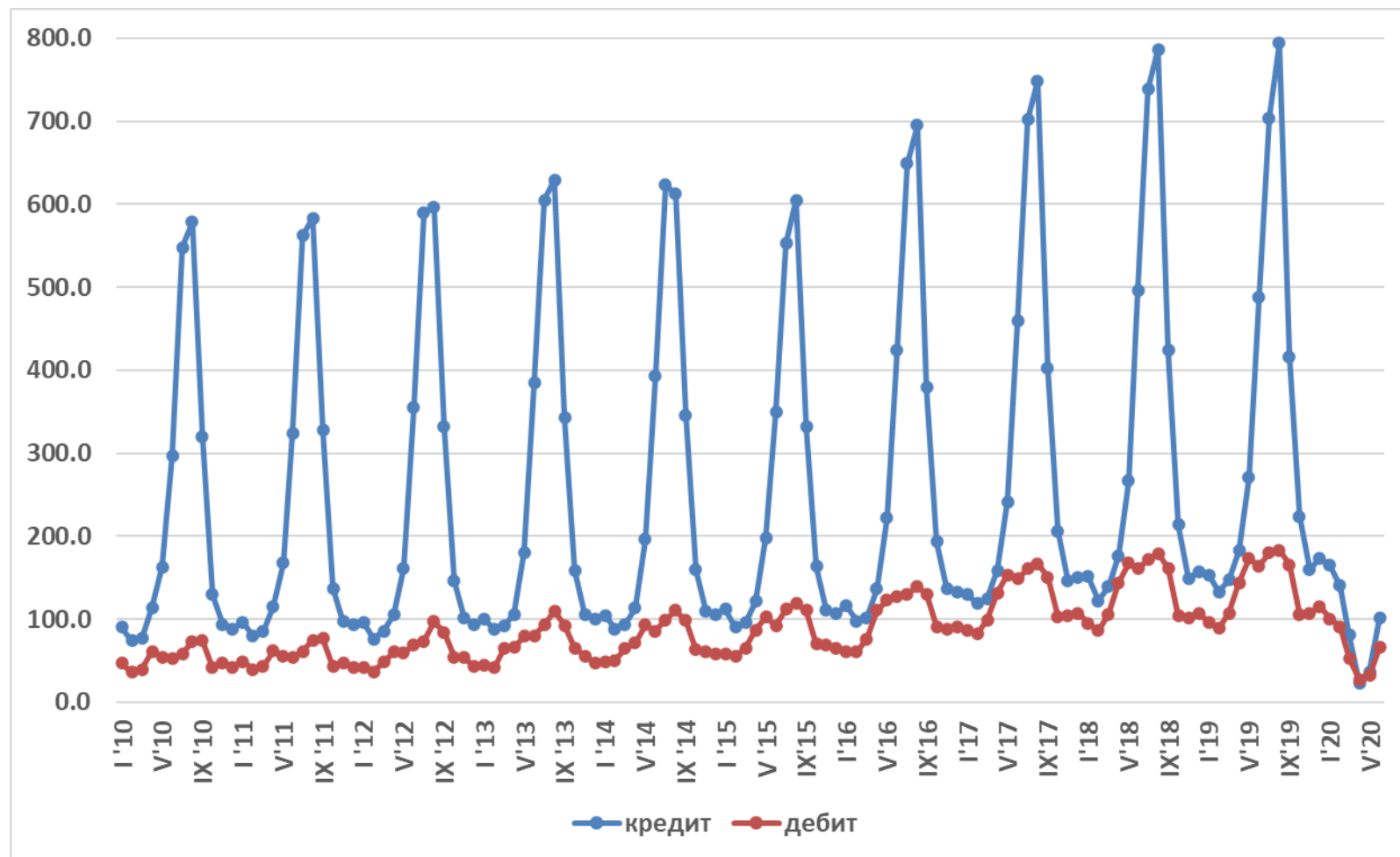
Посещения на чужденци в България, 2012 - юни 2020

- Ръст на посещенията на чужденци след 2016 г.
- Лек спад в дела на почиващите през лятото от 65% до 60%
- Стабилен дял на почиващите през зимата: около 35%
- Пик на бизнес пътуванията през септември (висок брой пътуващи, нисък дял почиващи)

Платежен баланс при пътуванията, 2010 - юни 2020 (млн. евро)

- Банковите плащания на чужденци за пътувания в България бележат постоянен висок ръст
- Банковите плащания на българи за пътувания в чужбина също имат ръст, но в по-умерени граници
- Кризата лишава страна от приблизително 800 млн. евро, които не могат да бъдат компенсирани от насрещните разходи, дори ако българите останат в страната (очакваната разлика е припл. 600 млн.)

- Въздействието на мерките, активно въведени от края на май насетне, не може да бъде оценено адекватно към момента, поради липса на актуални данни за трето тримесечие, както и поради нуждата от целеви изследвания на бизнеса и общественото мнение.
- Не всички стопански дейности и не всички общини и съответно региони са значително засегнати от кризата.
- Спадът в търговията, хотелиерството и ресторантьорството е около 20%, спрямо прогнозните очаквания от 2019 г. (и реално около 18% от нивата през 2019 г.), като най-силно са засегнати онези общини, които разчитат на масово привличане на чужденци. Там е съсредоточена и основната загуба на работни места.
- Общият спад в индустрията е около 3%, като са засегнати основно експортно ориентирани производства. Някои сектори всъщност бележат ръст и значително компенсират загубите в другите сактори, напр.: ИКТ, строителството, финансите и добивната промишленост.
- Няма спад в добавената стойност при публичните услуги, което е пряк ефект от правителствените мерки (увеличено финансиране, ръст на възнагражденията, запазване на работните места)

- Зимният туризъм в България е с много по-ниски показатели от летния, дори и без криза. По тази причина, въпреки мерките, **не може да се очаква приходите от зимните курорти да успеят да компенсират загубите от летните** (особено предвид факта, че към момента Австрия не планира да затваря своите ски-курорти)
- Мерките, обаче, могат допълнително да редуцират загубите. В това отношение се наблюдават общини с туристически профил, силно засегнати от вълната нови безработни от периода април-юни 2020 г., които имат нужда от допълнителна социална подкрепа.
- Областите, които разчитат най-вече на вътрешния туризъм са с по-ниски приходи на национално ниво, но са изключително слабо засегнати от кризата. Щетите за работодателите и наетите лица могат по-лесно да бъдат минимизирани и компенсирани от целеви фондове.
- Зимно-пролетният конферентен и бизнес туризъм е възможна свободна пазарна ниша към момента, но за целта трябва да се подобрят условията за пътническия въздушен транспорт и да се овладее инфлацията при този тип услуги.
- Намаляването на ДДС за ресторантите не изглежда ефективно спрямо потребителските цени, но това може да е частичен ефект от сивите дейности в сектора.

- Държавата „отсъства“ в решаването на проблема през първите 6 месеца на кризата (март-август)
 - мярката 60/40 не работи ефективно в туризма, където има много сезонни работници в големите хотелски комплекси от една страна, и много неплатени семейни работници в къщите за гости и малките семейни хотели, които фактически нямат трудов договор
 - ББР счита туризма за рисков сектор и не отпуска нужното кредитиране
 - по разсрочените кредити не се начисляват лихви, но се начисляват банкови такси, което фактически значително ги оскъпява и малкият и среден бизнес в сектора на туризма е застрашен от фалити, понеже силният сезон е отминал
 - държавата целево финансира големите „актьори“ с оборот над 30 000 лв., което се възприема като „дискриминация“ от малките хотели и къщи за гости
 - задължението да се използват специализирани перални поставя в затруднение къщите за гости и малките хотели в икономически по-изостаналите райони

- ✓ Трябва да има нова отсрочка за кредитите, защото високият сезон е отминал, но да се замразят и таксите, а не само лихвите
- ✓ Ако има нова вълна от Covid-19 през декември да се намери решение за редуциран капацитет, но да не се затварят хотелите, защото декемврийските празници са най-голямата възможност да се компенсират поне малко загубите, така че да се дочака следващия сезон и да могат да се обслужат кредитите
- ✓ Трябва да се облекчи процедурата по издаване на визи за граждани от трети страни, като се предвиди възможност това да се случи по електронен път
- ✓ Хотелите трябва да получат статут на обучаващи звена, за своя персонал, а не да се налага пътуване до Смолян или Пазарджик и свързаните с това разходи
- ✓ Да не се налагат глоби за неплатени семейни работници, а да се въведе гъвкава дефиниция, свързана с разширеното семейство, като същевременно се изработи механизъм за превенция на сивата заетост и фактически работещите „затворени“ малки хотели.

БЛАГОДАРЯ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО!